

Motion till riksdagen 2023/24:2860

av **Ann-Christine Frohm Utterstedt m.fl. (SD)**

med anledning av skr. 2023/24:90 Nordiskt samarbete 2023

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om profilering av Norden och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att höja ambitionsnivån i gränshinderarbetet och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att etablera ett nordiskt lagråd och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda en gemensam nordisk bolagsrätt och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda ökad grad av harmonisering i den nordiska mervärdesbeskattningen och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om studiebesök hos Nordiska rådet och nordiska skolor i grundskolan och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kunskap i nordiska språk, nordisk kultur och historia i grundskolan och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om nordiska språk på de humanistiska fakulteterna och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka språkkunskaperna i skandinaviska, isländska och finska och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en förstärkt nordisk kultursatsning och bevarande av konst och kulturarv och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om nordisk kulturkanon och tillkännager detta för regeringen.

12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om självförsörjande nordisk energipolitik och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Norden ska vara världens mest hållbara och integrerade region och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om hållbara havsnärningar och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om krafttag för minskad övergödning av Östersjön och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett samarbete kring invasiva arter och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett nordiskt djurskydd i världsklass och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om nordisk samordning av sjukvårdsresurser och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en nordisk marknad för hälsovård och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att rapportera missförhållanden på den nordiska arbetsmarknaden och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om integration och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om penningtvätt och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Norden ska bejaka de juridiska och bilaterala förbindelserna mellan Norden och Storbritannien och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om koordinerad EU-lagstiftning och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en nordisk krisberedskap och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en nordisk krisberedskapskommitté och statsministrarnas samråd och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett nordiskt inresebevis vid kommande samhällskriser och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

1 Internationellt samarbete och profilering av Norden

Regeringens profilering genom podcasten Nordic Tasks är endast ett digitalt och medialt verktyg, som för övrigt bedöms vara relativt okänt för de flesta medborgare i Norden. Den sannolika effekten i att nå ut och göra oss kända genom denna metod för våra värderingar internationellt är därmed liten. De nordiska länderna är dessutom redan kända för sina värderingar om främst jämlikhet och miljö och andra värden. För att lyckas bättre med en framgångsrik profilering behöver Norden snarare visa omvärlden

vad vi åstadkommer, vilka resultat vi har t.ex. i fråga om återvinning, välfärd, säkerhet och framför allt våra exporterade produkter, i vår handel. Vi behöver profilera oss på ett sådant sätt att det bidrar till en förstärkt ekonomisk ställning att finansiera vår trygghet och välfärd och en förmåga att synliggöra nordiska värden i form av inte minst kultur och natur, vilket också kan stimulera besöksnäringen.

Gränshinder

Norden är sedan länge – och utvecklas alltmer mot – en gemensam marknad för varor, tjänster och kapital, men regelverken är i mångt och mycket fortfarande utformade utifrån att medborgare och företag rör sig inom ett och samma nordiska land. Arbetet med att avlägsna onödiga gränshinder är dock ett högt prioriterat mål i det nordiska samarbetet, med undantag för rådande tider under pandemin, och varje år avskrivs ett antal omotiverade gränshinder mellan länderna. Sverigedemokraterna ser med intresse på hur Gränshinderrådet kommer att lyckas under nuvarande mandat. Samtidigt ser vi en generell problematik i att man i arbetet med att undanröja hinder alltför ofta ligger steget efter och tvingas lösa gränshinder retroaktivt.

Att arbeta för att undanröja hinder som hämmar gränsöverskridande sysselsättning, tillväxt, utbildning och besöksnäring är helt centralt. Samtidigt är det utifrån vår utgångspunkt fundamentalt att balansera det mot den nationella kontrollen, det nationella självbestämmandet och subsidiaritetsprincipen. Därutöver är det, för att avlägsnandet av gränshinder ska fungera, nödvändigt att de nordiska länderna känner tillit till varandra och att de yttre gränskontrollerna gentemot Europa och världen fungerar tillfredsställande.

2 Höj ambitionen med att riva gränshinder

Regeringen redogör för att endast ett fåtal av många gränshinder lyckats lösas ut under året som gått. Ambitionen måste läggas på en högre nivå för att lösa ut en större del av gränshindren. För att nå den övergripande visionen om världens mest integrerade region bör därför de nordiska samarbetsministrarna i början av varje år mötas för att samla den fullständiga listan av gränshinder och föreslå konkreta lösningar på varje hinder med målsättningen att dessa ska vara lösta när året är slut. Detta skulle underlätta att kontinuerligt få en översiktsbild över vilka nya hinder som har uppstått. Därvid kan man säkerställa att gränshinder inte växer fram och blir liggande i långbänk utan att de snabbt och effektivt motverkas och löses ut. Detta är den metod som på riktigt innebär att Norden kan nå målsättningen om världens mest integrerade region.

3 Etablera ett nordiskt lagråd

Sverigedemokraterna vill etablera ett nordiskt lagråd som proaktivt kan skanna kommande lagstiftning i våra respektive länder för att i ett tidigt skede upptäcka och undanröja nya gränshinder och utreda formerna för detta. Ett nordiskt lagråd ökar möjligheterna att på ett tidigt stadium motverka gränshinder innan de har hunnit skapas och etableras.

Det nordiska lagrådet ska parallellt med arbetet för att motverka nya gränshinder också verka för att stödja Lagrådet i dess arbete med att upplösa existerande gränshinder. Goda exempel på när man har lyckats lösa regionala gränshinder med samverkan över nationsgränserna bör lyftas fram och uppmuntras i gränsområden där det sker stor rörlighet mellan våra länder.

4 Gemensam nordisk bolagsrätt

Handel och investeringar sker redan i dag mellan de nordiska länderna, men för att öka integrationen inom näringslivet bör samarbetsministrarna ta initiativ till att utreda en reform av de nordiska ländernas aktiebolagslagstiftning så att den harmoniseras. Inspiration kan t.ex. hämtas hos den danska lagstiftningen gällande både kravet på en lägre nivå för uppstartskapital och det senare kravet på buffert för att undvika likvidation – något som kan bidra till att förhindra oseriösa bolagsuppstarter. En utredning bör tillsättas om en ny gemensam nordisk linje i dessa frågor.

5 Mervärdesbeskattning

I de nordiska länderna gäller följande momssatser i procent.

	Sverige	Norge	Danmark	Finland	Island
Allmän moms	25	25	25	24	24
Reducerad nivå 1	12	15	–	14	11
Reducerad nivå 2	6	12	–	10	–

De nordiska länderna, så även Norge, har i praktiken en anpassning till EU:s mervärdes-skattedirektiv, men vi har valt olika skattesatser och olika antal reduktioner. Det har förstås statsfiskala motiveringar i de olika länderna, men med tanke på att våra länder handlar mycket med varandra bör en utredning tillsättas med förslag om ökad grad av harmonisering mellan de nordiska ländernas momssatser för att skapa en mer harmoniserad nordisk marknad – en utredning som syftar till att långsiktigt försäkra vår handel och stärka arbetsmarknaden och öka den nordiska integrationen.

Utbildning och forskning

De senaste årens kriser har drabbat kultur- och utbildningssektorn hårt. Samtidigt är en oerhört viktig kärna i den nordiska gemenskapen, sammanhållningen och identiteten just det nära kultur- och utbildningsutbytet och släktskapet här. Språkförståelsen och möjligheten att kommunicera på de nordiska språken med varandra är några av våra viktigaste kulturella kommunicerande kärnl och en nyckelfaktor i den nordiska gemenskapen och det nordiska samarbetet. En stark språkförståelse fungerar som smörjmedel för vår gemensamma kommunikation och minskar transaktionskostnader inom såväl handel som arbetsmarknadernas integration.

Flera av de nordiska språken är nära besläktade och förstås relativt lätt av invånare i andra nordiska länder. Att Nordiska rådet också uppmanar och uppmuntrar till kommunikation på de nordiska språken under gemensamma sessioner och sammanträden är

mycket positivt och bidrar till att stärka språkförståelsen mellan parlamentarikerna. Samtidigt ser vi en långsiktig negativ trend av minskad nordisk och skandinavisk språkförståelse i de uppväxande generationerna. Parallellt med trenden finns samtidigt en vilja och ett engagemang hos många att bättre förstå och lära sig grannspråken i Norden, och här kan den politiska viljan göra skillnad genom rätt verktyg och vägar.

6 Studiebesök av Nordiska rådet och nordiska skolor i grundskolan

Norden ska inte vara något främmande inom det svenska, eller andra nordiska länders, skolväsende, utan något återkommande som man naturligt kan känna en stark samhörighet med. Inom ramen för utbildningsutbytet bör man därför öka omfattningen av studiebesök hos de nordiska myndigheterna och andra nordiska skolor. Det officiella nordiska samarbetet och däribland Nordiska rådet och ministerrådet bör vara lika självklart och känt som Europaparlamentet och EU-kommissionen. Vi sverigedemokrater har inom ramen för vår partigrupp Nordisk frihet framställt ett förslag om nordiska vänskapsskolor. Detta är ett av flera förslag med verktyg och vägar som skulle leda till mer kontakt med de nordiska språken för skolelever i hela Norden och därigenom vara en av flera byggstenar för att vända trenden av nedåtgående språkförståelse.

7 Kunskap i språk, kultur och historia i grundskolan

Samtidigt kan vi konstatera att den nordiska språkförståelsen befinner sig i ett skört läge, då den avtar bland yngre generationer, och särskilt svenskans ställning i Finland går tillbaka. Vi ser det som principiellt viktigt att understryka alla de nordiska språkens unicitet och okränkbara värde men vill samtidigt verka för ökade insatser för att förstärka och förbättra den nordiska språkförståelsen redan från den tidiga skolåldern. Den nordiska språkförståelsen behöver stärkas i flera delar av samhället. I skolan ska vi verka för att bredda utbudet av nordiska studier. Den nordiska gemenskapen bör i skolan stärkas på handfasta vis genom undervisning i nordisk kultur, historia och språk. Att ha som långsiktigt mål att bredda möjligheten till elevutbyten mellan skolor och lärosäten inom Norden för att stärka språkförståelsen, men också öka kunskapen om kultur och samhälle, bör vara prioriterat.

8 Nordiska språk på de humanistiska fakulteterna

Det är vanligt att de humanistiska fakulteterna på universitetsnivå erbjuder studier i andra språk än de nordiska språken. Det förekommer att det erbjuds kontinentala språk såsom franska och spanska men även språk i fjärran kulturer såsom kinesiska eller arabiska. Det är inte negativt i sig att dessa språk erbjuds, men sanningen är att det inte är de språk där vi har vår största handel. Faktum är att vår handel i denna tid i första hand sker med länder inom Norden, Tyskland, Storbritannien och USA även om andra länder också finns representerade till en mindre andel. Därför vill vi säkerställa att samtliga av de humanistiska fakulteterna på alla de nordiska högskolorna och universiteten erbjuder minst ett men helst samtliga nordiska språk.

9 Skandinaviska, isländska och finska

Det språkliga utbytet mellan svenskar, normän och danskar är självklart relativt naturligt på grund av att de tre språken är mycket besläktade och ingår i en gemensam språkfamilj. Däremot är skandinaviskan för de flesta i Norden ett relativt okänt språk. Än mindre kunskaper finns bland nordbor i det finska och det isländska språket. Särskilda insatser i skolan för ökad förståelse för dessa språk är någonting som bör finnas tillgängligt i både grundskolan och gymnasiet och på högskolor och universitet.

Kultur

Sverigedemokraterna betraktar Sverige som, i fallande ordning, en del av en nordisk, europeisk, västerländsk och global gemenskap. I linje med detta vill vi särskilt arbeta för att stärka den nordiska identiteten samt bredda och fördjupa det nordiska samarbetet.

Nordens gemensamma historia går långt tillbaka och – ska erkännas – kantas av ömsom fred, ömsom krig, men från varje epok har det dragits lärdomar och årsring lagts till årsring, samtidigt som djupa likheter vuxit fram mellan de nordiska nationerna. Det nordiska samarbetet bygger – pandemin till trots – således på stabila fundament, och ett av de fundamenten är de kulturella likheterna.

Den djupaste roten till den svenska kulturens särart ligger i vår historia och i den natur och det klimat där den har vuxit fram. Mot denna bakgrund är det naturligt att vår kultur uppvisar stora likheter med våra nordiska grannländers. Genom likheterna i levnadsbetingelser och årtusenden av nära och naturliga relationer mellan befolkningarna har en skandinavisk och nordisk kulturkrets vuxit fram. Det nordiska kultursamarbetet utgör hörnstenen i den gemenskap som binder samman de nordiska länderna. Kultursamarbetet återspeglar den grund av gemensamma värderingar som våra nordiska länder står på.

10 Förstärkt nordisk kultursatsning

Den neddragning i kulturbudgeten som gjorts av Nordiska ministerrådet till följd av att miljö- och klimatbudgeten expanderat kraftigt är en neddragning vi menar är djupt olycklig och skadar det nordiska samarbetet på sikt. Om vi ska kunna fortsätta att utveckla vårt gränsöverskridande samarbete på kultur- och utbildningsområdet måste även de ekonomiska förutsättningarna för det finnas på plats. Den budgetneddragning som nu är verklighet försvårar samverkan och utveckling på de arenor som är grunden för det nordiska samarbetet och dess legitimitet och återväxt i de yngre generationerna.

Sverigedemokraterna förespråkar i motsats till detta ett förstärkt samarbete inom kultur- och utbildningsområdet, vilket bl.a. innefattar den nordiska språkförståelsen, en nordisk kulturkanon som en naturlig utveckling av den litteraturkanon som redan existerar och ett tätare samarbete kring friluftslivet och marknadsföring av Norden som besöksmål. Vi bör också ha en gemensam strategi för att bevara konst och kulturarv vid krig.

11 Nordisk kulturkanon

För över ett decennium sedan beslutade den borgerliga danska regeringen med stöd av Dansk Folkeparti att låta sju kommittéer påbörja arbetet med att ta fram förslag på verk som kunde anses som en särskilt värdefull del av det danska kulturarvet och tillsammans utgöra en dansk kulturkanon. När arbetet presenterades hade antalet områden ökat till nio, och varje område innehöll en lista på tolv verk. De områden som berördes var arkitektur, bildkonst, design och konsthantverk, film, litteratur, konstmusik, populärmusik, scenkonst och barnkultur.

Det primära syftet med kulturkanonen var att den skulle fungera som en introduktion till det danska kulturarvet och stimulera till tankar och debatt kring konst- och kulturfrågor. Projektet bidrog starkt till att blåsa liv i den danska kulturdebatten och lyfte kulturpolitiken till en position på den politiska och mediala dagordningen som den aldrig tidigare hade varit i närheten av. Trots de starka känslor som initialt omgav projektet har den färdiga kulturkanonen blivit väl mottagen i stora delar av det danska samhället. De danska kulturinstitutionerna har tagit kulturkanonen till sig och har med avstamp i denna skapat flera nya uppsättningar och verk. Även de danska skolorna som fått kulturkanonen tilldelad sig i bokform har dragit nytta av projektet, och många skolor använder den i dag som en utgångspunkt i sin undervisning. I dag har också en Danmarkskanon som samlar och förmedlar värden i dansk identitet tagits fram.

I samband med beslutet om den danska kulturkanonen föreslog också den dåvarande danska undervisningsministern Bertel Haarder att en gemensam nordisk litteraturkanon skulle tas fram. Haarder kommenterade bakgrunden till förslaget på bl.a. följande sätt:

Den nordiska litteraturantologin är ett viktigt initiativ som ska medverka till att öka språkförståelsen mellan länderna och värna det gemensamma kulturarvet. Kanske det nordiska håller på att drunkna i sin egen framgång: Det har blivit så självklart att det för somliga kan förefalla osynligt. Jag hoppas därför att den nordiska litteraturkanonen väcker både inspiration och debatt i en tid när den nordiska kulturgemenskapen behöver synliggöras och förstärkas.

Alla fem nordiska regeringar ställde sig bakom satsningen, och finansieringen skedde via Nordiska ministerrådet. Den nordiska litteraturkanonen presenterades 2008 och bidrog till både en ökad debatt och ett ökat intresse kring den nordiska kulturen. Sverigedemokraterna menar att de argument som Bertel Haarder framförde 2005 är giltiga än i dag och att Nordiska ministerrådet borde följa upp satsningen på den nordiska litteraturkanonen genom att med inspiration från den danska modellen ta fram en ny, bred nordisk kulturkanon som även innefattar områden som arkitektur, bildkonst, musik, scenkonst, film och barnkultur. Den nuvarande strategin för det nordiska samarbetet kring kulturella frågor under de närmaste åren har flera positiva inslag, men vi ser samtidigt förbättringspotential och ser därför med intresse på den kommande strategiplaneringen mellan Nordiska rådet och ministerrådet.

Vårt förslag är att den nordiska samarbetsministern tar initiativ tillsammans med de andra samarbetsministrarna i Norden till att årligen exekvera en nordisk kulturkanon. När kultursektorn varje år får en injektion av detta kommer det att ge större verkan än om det bara sker kanske någon gång då och då med oregelbunden frekvens.

Hållbar tillväxt

Det är hög tid att våra nordiska länder inser och faktiskt, inte bara på ett retoriskt plan, tar vara på Nordens enorma potential. Norden är en ekonomisk stormakt med internationella mått mätt. Med våra 27 miljoner invånare är vi tillsammans världens elfte största ekonomi (BNP) och är rankade som nummer fyra i EU. Samtidigt är de nordiska länderna varandras näst viktigaste handelspartner efter EU. De nordiska ländernas handel med varandra är större än vår handel med Brasilien, Ryssland, Indien och Kina tillsammans. Det visar på betydelsen av de nordiska handelsförbindelserna och vilken outnyttjad potential som ligger i ett utökat nordiskt samarbete.

12 Självförsörjande nordisk energipolitik

De nordiska regionerna måste bli självförsörjande på energi. Vi kan inte förlita oss på energiimport från andra länder eller energiöverföring långa sträckor från norra till södra delarna av Norden eftersom dessa metoder bär på stora risker, driver upp energipriserna för hushåll, företag och välfärden och förstör bedårande vackra nordiska kulturlandskap. I stället krävs många små energienheter satta att bidra till självförsörjning i de lokala och regionala samhällena, vilket också sänker risker för energiförsörjningen och kostnader för användarna.

Miljö och klimat

13 Ambitionen världens mest hållbara och integrerade region

Hållbarhetsbegreppet handlar om balans mellan olika värden, oftast mellan miljö, sociala värden och ekonomi. Utan denna balans blir ambitioner lätt både utopiska och skadliga. Nordisk frihet (NF), där Sverigedemokraterna ingår, har agerat flera och fått gehör för att de sociala och ekonomiska värdena inte ska glömmas vid hållbarhetsansatser, t.ex. inför COP 26 och Stockholm plus 50.

Vidare har NF hållit emot klimatförslag som vi bedömer skulle skada Nordens ekonomier och de nordiska folkens livskvalitet eller vara ogenomförbara, t.ex. har NF tillsammans med andra stoppat ett gemensamt nordiskt datum för fossilfrihet. Länderna är alltför olika för att kunna enas om ett datum. Ett gemensamt datum skulle ge ett ganska litet mervärde, med tanke på de åtaganden som de respektive länderna redan har gjort. Ett sådant gemensamt datum skulle inte heller på ett lika träffsäkert sätt kunna beakta negativa effekter på de värden som står i konflikt med ambitionen i de olika länderna.

Vi anser att regeringen bör verka för en översyn av samtliga projekt inom Nordiska ministerrådet som görs för förbättrad hållbarhet. Översynen bör syfta till att se till att minst följande tre aspekter av hållbarhet beaktas och balanseras: miljömässig, social och ekonomisk hållbarhet. Helst bör även kulturell hållbarhet beaktas och ingå i avvägningarna.

Fiskeri och vattenbruk

14 Hållbara havsnärings

Fiske är en traditionell och viktig näring i alla våra nordiska länder. Ekonomisk, miljömässig, social och kulturell hållbarhet måste säkerställas. De nordiska fiskarna fiskar ofta på samma vatten. De nordiska länderna kan underlätta hållbarhet genom samarbete om regler och målsättningar såväl som kunskapsinhämtning.

Många fiskbestånd är hårt ansträngda i dag, vilket kan leda till att de inte kommer att kunna utnyttjas som resurs i framtiden. Det östra torskbeståndet i Östersjön har redan nära nog kollapsat och oroande signaler kommer om torskbestånd i Västerhavet.

Minskade bestånd får stora effekter på det traditionella kustfisket och därmed kulturarvet. Genomtänkta strategier med helhetssyn, som omfattar alla de nordiska länderna och fiskets olika värden, har i ljuset av detta möjlighet att skapa synergieffekter mellan långsiktig näringsverksamhet, kulturarv och miljö.

Vi menar att fiskekvoterna för sill och strömming måste minska i Östersjön och vi uppskattar att Sveriges landsbygdsminister gjorde stora ansträngningar för det vid förhandlingarna om fiskekvoter inom EU. Tyvärr blev Sverige ganska ensamt bland medlemsländerna om den positionen.

Sverigedemokraterna anser att regeringen bör ta initiativ till dialog med övriga nordiska länder inför nästa förhandlingstillfälle för fiskekvoter i EU, för att förbereda en gemensam nordisk position om minskade fiskekvoter för sill och strömming, framför allt för det storskaliga fisket för foderändamål. Torskbestånden drabbas hårt av ökande sälpopulationer, och sälar förstör fiskeutrustning. Sannolikt bidrar den historiskt stora populationen av säl även till att torsken drabbas i högre utsträckning av parasiter, vilka värdväxlar mellan säl och torsk.

Möjligheterna till jakt på säl har ökat i Sverige, men incitamenten för den svåra säljakten är för små för jägarna när de inte tillåts sälja sälprodukter.

Vi anser att regeringen ska ta initiativ till att Norden samlat driver frågan i internationella forum om återupptagna möjligheter till försäljning av sälprodukter.

15 Krafttag för minskad övergödning av Östersjön

Östersjöns miljöstatus är dålig. Ett av de största problemen är övergödningen och de följd effekter som den leder till. Tillförseln av fosfor till Östersjön måste minska. Problemen för de olika länderna runt Östersjön är delvis likartade men inte identiska. Det är möjligt både att utbyta lärdomar och att hjälpa varandra med det som saknas. Ofta kan det också ge större resultat per krona att åtgärda brister utanför Sverige.

De nordisk-baltiska relationerna är en mycket god grund för att komma överens om samarbetslösningar för Östersjöns bästa.

Därför bör regeringen agera på Nordiska rådets rekommendation 54/2021 och medverka aktivt till att förhandla fram modeller för nordisk-baltiskt samarbete för att minska fosforutsläppen.

16 Samarbete om främmande invasiva arter

Av de hot som biologisk mångfald står inför är införsel av främmande invasiva arter ett av de största.

Invasiva främmande arter är arter som med människans hjälp har flyttats från sin ursprungliga miljö och i sin nya omgivning börjar sprida sig snabbt och orsakar allvarlig skada, t.ex. för ekosystem, jordbruk och skogsbruk. De medför redan i dag stora kostnader och kostnaderna kommer att öka snabbt om våra nordiska samhällen inte tar tag i problemen tillräckligt ordentligt. Här finns en stor potentiell nytta med ett nordiskt samarbete, för att koordinera insatser och lagstiftning samt lära av varandra.

Nordisk frihet tog ett initiativ som ledde till att Nordiska rådet rekommenderade de nordiska regeringarna att samarbeta för att förhindra introduktion och övervaka och bekämpa de invasiva arter som rör sig över ländernas gränser. Nordiska ministerrådet svarade att det redan arbetar med frågan. Även om viktigt arbete har gjorts i NMR, ser vi att det har bedrivits som begränsade punktåtgärder med ett slut. Vad som saknas är ett politiskt forum där frågan regelmässigt tas upp och där man kan stämma av det som måste koordineras. Det efterfrågas av de som företräder bekämpningsgrupperna i Sverige.

Vi anser att Nordenministern bör ta initiativ till att bekämpning av invasiva arter regelbundet tas upp i Nordiska ministerrådet och expertis samlas till dessa diskussioner. Vi anser att frågan om åtkomst till privat mark för att bekämpa invasiva arter bör resas i detta sammanhang.

Jord- och skogsbruk

17 Nordiskt djurskydd i världsklass

Djurskyddet inom de nordiska länderna har gamla anor och en djup folklig förankring. För många invånare i Norden är det goda djurskyddet en så viktig fråga att den betraktas som en del av den nationella och regionala kulturen och identiteten. De nordiska länderna står sig också väl vid en internationell jämförelse, men förbättringspotentialen är fortfarande stor, och på vissa områden har Norden halkat efter.

Sverigedemokraterna menar att de nordiska länderna borde enas om en gemensam målsättning att vara världens ledande region i frågor som gäller djurskydd och djurens välbefinnande. Ett problem är att det fortfarande finns stora skillnader beträffande djurskyddslagstiftningen och uppföljningen av denna mellan de nordiska länderna. Skillnader mellan länderna i detta avseende bidrar till att skapa ekonomiska incitament för ett bristande djurskydd, eftersom ett nordiskt land genom en svagare djurskyddslagstiftning kan skaffa sig konkurrensfördelar gentemot de övriga nordiska länderna.

Reglerna kring slakt och kastning, pälsdjursuppfödning m.m. är andra områden där våra nordiska länder skiljer sig åt och kunde vinna mycket på att ta ett gemensamt grepp kring förbättringspotentialen. Även reglerna och formerna för uppföljning av djurskyddslagstiftningen skiljer sig åt mellan länderna.

Sverigedemokraterna vill motverka alltför stora skillnader mellan de nordiska länderna och menar därför att Sverige inom ramen för det nordiska samarbetet bör arbeta för att de nordiska länderna i högre utsträckning än i dag harmoniserar djurskydds-

lagstiftningen och regelverket för uppföljande kontroller så att bristande djurskydd inte ska kunna utgöra en konkurrensfördel inom Norden.

Social- och hälsopolitik

18 Nordisk samordning av sjukvårdsresurser

Sjukvårdspersonal vittnar om att sjukvården är mycket ansträngd – att det är en ständig brist på personalresurser. Samordning av vårdens resurser är därför en kritisk fråga. Vi förespråkar därför en nationell samordning av vårdresurser. Samtidigt vore det bra om de som ansvarar för nationell samordning i alla de nordiska länderna gemensamt utbyter information om och kartlägger det totala resursbehovet i hela Norden. Det skulle öppna för att de nordiska länderna kan avlasta varandra när det under vissa tidsperioder uppstår ett ökat tryck på vårdresurserna i något av länderna och på något särskilt område.

19 Nordisk hälsovårdsmarknad

Utbudet av nordiska privata vårdaktörer som kompletterar och bidrar på hälsovårdsmarknaden är en möjlighet som skulle kunna ge ökad kvalitet och kortare kötider. Det skulle bidra till en större avlastning av vården i de olika länderna. Därför skulle en standardisering och harmoniserad lagstiftning för privata vårdföretag och en enhetligare marknad inom de nordiska länderna innebära ytterligare integration inom Norden och samtidigt vara ett verktyg för att avlasta den offentliga vården och för att bättre kunna täcka det totala vårdbehovet. Därför föreslår vi att det tillsätts en utredning om hur en harmoniserad lagstiftning på området skulle kunna se ut.

Arbetsliv

20 Rapportera om missförhållanden

Den svenska modellen med goda arbetsvillkor för alla yrkesgrupper är något vi i de nordiska länderna tagit för givet under lång tid. Samtidigt har en ny svart sektor vuxit fram, inte sällan i samband med en okontrollerad och ansvarslös invandringspolitik. Vi anser att de nordiska länderna behöver ta ett samlat grepp om den svarta sektorn och genomföra en genomlysning och rapportering av tillstånden på arbetsmarknaden särskilt gällande arbetsplatser och sektorer med stor andel otrygga anställningar. Rapporten bör presenteras årligen för att belysa hur väl de nordiska länderna arbetar med att motverka sådana arbetsförhållanden.

21 Integration

Det samarbetsprogram för integration av flyktingar och invandrare som avslutas i år har syftat till att stödja våra nordiska länder integrationsinsatser med fokus på att ta fram ny

kunskap och dela erfarenheter. Om det ska vara någon nordisk nytta med ett samarbete kring integrationsfrågan bör fokus ligga på att skydda och värna vår nordiska kultur och levnadssätt. Integration kan inte bara ske genom social- och utbildningspolitik utan förutsätter ett individuellt ansvar att anpassa sig och bli en del av det nya landet som något helt centralt. Vi efterfrågar ett fördjupat samarbete och dialog mellan våra nordiska länder mot terrorrörelser och radikaliserings och här behöver vi utbyta erfarenheter och modeller för att förebygga att västerländska fri- och rättigheter begränsas i Sverige och Norden på kort och lång sikt.

Ekonomi- och finanspolitik

22 Penningtvätt

Inom ramen för det nordiska samarbetet bedrivs finansmarknadsforskning. Vi ser inte riktigt att behovet av sådan forskning utan tydlig riktning ska bedrivas i Nordiska rådets regi, särskilt eftersom sådan forskning redan bedrivs på en hel del handelshögskolor runt om i Norden. Däremot är det av stor vikt för de nordiska länderna att kriminaliteten stävjas. Forskning och utredningar som tar fasta på hur de finansiella marknaderna i Norden och över gränser kan utnyttjas genom olika skalbolag och diverse lukrativa upplägg används för att tvätta pengar och finansiera kriminell verksamhet bör främjas.

Justitiefrågor

23 Norden och Storbritannien

Storbritanniens EU-utträde sätter ljuset på andra former av samarbeten än inom ramen för Europeiska unionen. De svensk-brittiska och nordisk-brittiska relationerna kan behöva hitta nya, fler och starkare former. Tillsammans har vi en lång historia av utbyte med Storbritannien, omfattande handel och historiska relationer till stora delar av det förenade brittiska kungariket. Därför behöver Norden bejaka de juridiska och bilaterala förbindelserna mellan Norden och Storbritannien.

24 Koordinerad EU-lagstiftning

En starkare och mer samordnad nordisk röst i EU är allt viktigare, då alltmer makt har koncentrerats till unionen på bekostnad av de självständiga nationalstaterna.

Då våra nordiska länder delar såväl samhällssystem som värderingar och landsgränser har vi mycket att vinna på att samordna och koordinera oss såväl i arbetet på EU-nivå som i följderna efter beslut i EU, såsom inför implementeringar av direktiv.

Ett gemensamt nordiskt lagråd skulle också tjäna den samverkan, lagstiftningsprocessen och det proaktiva gränshinderlösandet väl.

Många av de besvärligheter som existerat och fortfarande existerar mellan länderna är inte resultat av överlagda politiska beslut utan snarare just av det faktum att länderna

inte samordnat sig innan nya nationella lagar stiftats eller restriktioner införts. Därtill är i princip hela Norden bundet av direktiv som antagits av EU, men det saknas i mångt och mycket en nordisk koordinering när dessa ska införas i nationell rätt. För att kriser bättre ska kunna hanteras i framtiden behöver Norden inrätta en koordinerad lagstiftning mellan länderna på alla berörda områden.

Vi vill att regeringen utreder möjligheten att skapa rutiner för att koordinera införande av EU-direktiv i de nordiska ländernas lagstiftning, så att det inte uppstår oönskade olikheter. Vi menar att det finns stora vinster i att nya lagförslag kompletteras med en konsekvensanalys av hur de kommer att påverka relationerna till de nordiska grannländerna samt hur lagstiftningen slår mot människor och företag som bor och verkar över gränserna i Norden.

25 Nordisk krisberedskap

En nordisk krisberedskap ska syfta till att våra nordiska länder även tillsammans är rustade för kris och krig. Vi bör se över möjligheten till gemensamma beredskapslager där synergi- och samordningseffekter är betydande utifrån logistiska och ekonomiska perspektiv. Gemensamma nordiska lager kunde komplettera, inte ersätta, nationella eller lokala beredskapslager. Vi föreslår att ansvariga statsråd ska bejaka de initiativ som har tagits inom ramen för Nordiska rådet och se över gemensamma resurser avseende livsmedel, läkemedel, vattenförsörjning, sjukvårdsresurser och hur våra länder kan samverka samt ta initiativ till att avlägsna de gränshinder som eventuellt kan fördröja samverkan vid kriser.

26 Nordisk krisberedskapskommitté och statsministrarnas samråd

De senaste åren har präglats av kriser i olika former i vår region. Vi har drabbats av en pandemi och nu ett krig i vår omedelbara närhet. Coronapandemin innebar ett kraftigt bakslag för det nordiska samarbetet, såväl psykologiskt som konkret i vardagen. Nya barriärer uppstod och friktion skapades mellan länderna och deras befolkningar till följd av att man på regeringsnivå inte koordinerade våra strategier mot pandemin från dag ett utan valde olika sätt att hantera situationen och mobiliteten vid gränserna.

Samtidigt har vi kunnat se hur kriget i Ukraina manat länderna att komma närmare varandra. Det nordiska samarbetet har sett behovet av att fatta beslut som är viktiga för att kunna möta stora samhällsproblem under kristider. Våra välfärdssystem är i gungning när ekonomin för med sig stora risker.

För att komma till rätta med situationen och för att underlätta vid framtida kriser föreslår vi att det upprättas en nordisk krisberedskapskommitté direkt under statsministrarna för att finna bättre svar på hur varje tänkbar kris ska hanteras strategiskt och operativt.

Vid större internationella kriser är det vår mening att statsministern i det land som är ordförandeland i Nordiska ministerrådet omgående ska initiera ett samråd mellan de nordiska statsministrarna. Syftet är att utröna om det finns förutsättningar för ett likartat förhållningssätt och ett synkroniserat myndighetsarbete. Om så är fallet ska den nordiska krisberedskapskommittén ta vid. Om inte bör statsministrarna i god tid informera varandra om nationella åtgärder som kan påverka grannlandet, dess befolkning eller det

nordiska samarbetet överlag. Dessa mekanismer hade sannolikt gjort skillnad under pandemin.

27 Nordiskt inresebevis vid kommande samhällskriser

Av pandemin har vi lärt oss att det behöver finnas förberedda regelverk som möter samhällskriser. Därför föreslår vi att det inrättas en gemensam nordisk krismekanism som ska vara beredd att omgående träda i kraft vid pandemier. Den ska bl.a. innefatta ett särskilt nordiskt inresebevis som möjliggör gränspendlares frihet att driva sitt företag eller anställda att komma till sin arbetsplats trots pandemi och allmänna restriktioner.

Ann-Christine Frohm Utterstedt (SD)

Staffan Eklöf (SD)

Aron Emilsson (SD)

Rasmus Giertz (SD)

Anna-Lena Hedberg (SD)

Victoria Tiblom (SD)

Markus Wiechel (SD)

Yasmine Eriksson (SD)